

Päivänavaus 9.12.2022, opiskelijoiden tekemä

Ihmisoikeudet

Hyvää ihmisoikeuksien päivää norssilaiset!

74 vuotta sitten Pariisissa hyväksyttiin YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeusjulistus, joten ihmisoikeuksia ei ole rikottu sen jälkeen. Kuulostaako hyvältä? Valitettavasti asia ei ole näin. Ihmisoikeuksia on rikottu niin kauan kuin niitä on ollut. Tällä hetkellä Kiinassa sorretaan Uiguureja, Venäjä käy hyökkäyssotaa Ukrainassa ja Taliban rajoittaa ihmisoikeuksia paraikaa Afganistanissa.

Ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle ihmiselle taustasta, ulkonäöstä ja esimerkiksi kulttuurista riippumatta. Niihin lukeutuvat tärkeimpien joukossa esimerkiksi oikeus elämään, vapaus ajatuksen, -omantunnon ja –uskonnon suhteen, orjuuden ja pakkotyön kieltäminen sekä mielipiteen ja sananvapaus. Oikeuksia on nimetty yhteensä 24. Ihmisoikeuksia ei voida ottaa keneltäkään pois esivallan toimesta tai edes henkilön omalla suostumuksella. Ihmisoikeuksien mukana jokainen ihminen saa tunnustettuja oikeuksia, mutta näiden lisäksi hän saa vastuun. Vastuun, jonka mukaan hänen täytyy kunnioittaa muiden oikeuksia. Me, jotka elämme sellaisissa valtioissa, joissa ihmisoikeudet ovat pääasiassa onnistuneet, tunnemme vastuun katsoa maamme rajojen ulkopuolellekin ja varmistaa, että oikeudet toteutuvat. Mutta vastuuhan on päättävillä tahoilla ja siihen erikoistuvilla yhdistyksillä eikö niin? Vaikka juuri niitä pidämme suurimmassa vastuussa olevina, on silti oikein, että edistämme ihmisoikeuksia arjessamme esimerkiksi tutustumalla niihin tarkemmin, äänestämällä, osallistumalla, jakamalla tietoa ja tukemalla oikeamielisiä.

Suomessa valtion ihmisoikeudet määritellään lainsäädännössä sekä kansainvälisissä laissa ja sopimuksissa. Vaikka Suomessa ajattelemme, että meidän kannaltamme turvallisuus, vapaus, tasa-arvo ja siten myöskin ihmisoikeudet toteutuvat erinomaisesti, asia ei olekaan ehkä niin yksinkertainen. Suomessa on kymmeniä ihmisoikeuksia varjelevaa liittoa ja yhdistystä, jotka vuosittain kritisoivat suomalaisten ihmisoikeuksien toteutumista. Toki Suomessa ei tapahdu ilmiselviä tai törkeitä ihmisoikeuksien rikkomuksia, mutta asiantuntijat löytävät jatkuvasti epäkohtia. Esimerkiksi ihmisoikeusjärjestö Amnesty International on moittinut Suomea toimistamme totaalikieltäytyjiä vastaan. Tästä tuomitaan yleensä 173 vuorokauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Kenties pidämme suomessa ihmisoikeuksia itsestäänselvyyksinä tai tarpeeksi hyvinä ja siksi emme näe valtion tekevän suuria, aktiivisia toimenpiteitä. Mutta niin kai ajattelevat nekin maat, joissa ihmisten oikeudet eivät juuri toteudu. Siksi ihmisoikeuksien eteen on tehtävä työtä kaikkialla, vaikka ensimmäinen huolenaihe löytyisikin kaukaa kotimaan ulkopuolelta.

Länsimaissakin tosin rikotaan joitain ihmisoikeuksia esimerkiksi Yhdysvalloissa, kun korkein oikeus kielsi abortit liittovaltion tasolla. Samankaltainen linjaus tehtiin myös Puolassa, jossa myös vietiin oikeus aborttiin. Abortin kieltäminen voi osaltaan rajoittaa naisen oman kehon itsemääräämisoikeutta ja täten rajoittaa ihmisoikeuksia.

Tapahtuma, joka on ehkä pahin ihmisoikeusrikkomus ihmisoikeusjulistuksen jälkeen, on vuonna 1994 tapahtunut tutsien kansanmurha Ruandassa, jossa 800 000 miestä, naista ja lasta menetti henkensä kolmen kuukauden aikana. Tällä hetkellä puolestaan muun muassa Lähi-Idässä ihmisoikeuksista ei piitata tai niistä on tehty omia versioita ja ne ovat lähinnä maakohtaisia. Historiassa on rikottu ihmisoikeuksia, ja muun muassa uskontojen piirissä rikotaan ja rajoitetaan ihmisoikeuksia. Tämä on jatkunut nykypäivään asti. Tästä ehkä yksi ajankohtaisimmista esimerkeistä on Qatarissa järjestettävät jalkapallon maailman mestaruuskisat, joiden kieltämättä vaikuttavat puitteet ja stadionit ovat kuitenkin vaatineet rakennustöissään yli 6000 siirtotyöläisen hengen lähes orjuuteen verrattavissa olosuhteissa. Myöskin seksuaali- ja

sukupuolivähemmistöjen oikeudet on rajoitettu olemattomiin. Esimerkiksi Qatarissa homoseksuaalisuus on kielletty jopa elinkautisen vankeusrangaistuksen, ja jossakin toisaalla kivityksen uhalla

Siirtotyöläisjärjestelmä on suuri ongelma nykypäivänä, sillä siirtotyöläisiä käytetään monissa äärimmäisen epätasa-arvoisuuden valtioissa kuten myös Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa. Qatarin lailla siirtotyöläisistä iso osa elää lähes orjuuteen verrattavissa olosuhteissa eivätkä ihmisoikeudet siis toteudu.

Tiedämme kaikki kultaisen säännön, joka kuuluu:” Kaikki, minkä toivotte ihmisten tekevän teille, tehkää se heille” tai ”Kohtele toisia niin kuin tahdot itseäsi kohdeltavan”. Tämä ei toki ole virallinen laki tai ihmisoikeuksien säädäntö, mutta koska olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että tämä on kullan arvoinen neuvo, olemme kai myöskin yhtä mieltä siitä, että ihmisoikeudet ovat äärettömän tärkeitä, eikä niitä saa missään nimessä unhoittaa, pitää itsestänselvyytenä eikä varsinkaan tietoisesti sivuuttaa. Ihmisoikeuksien toteutumista tärkeämpää asiaa ei oikeastaan olekaan. Juuri siksi niiden puolesta on taisteltava. On taisteltava, vaikka pienelläkin äänellä, mutta emme saa pysyä vaii. Ihmisoikeuksien toteutumisen epäkohdat eivät tule korjautumaan, jos niihin ei puututa. Niiltä ei saa piiloutua, eikä niitä saa päästää piiloutumaan. Meidän on toimittava sen eteen, että kaikki saisivat nauttia yhtenäisistä ja tosista oikeuksista.

Siis huomenna 10. Joulukuuta vietämme kansainvälistä ihmisoikeuksien päivää, jossa muistamme sekä niitä, joiden oikeuksia rikotaan, että meitä onnekkaita, jotka saamme elää turvallista elämää. YK:n julistus ei tuo meille pelkästään oikeuksia, mutta myös velvollisuuksia, niin kuin aikaisemminkin tuotiin ilmi. Meillä jokaisella on velvollisuus varmistaa, että ihmisoikeudet toteutuvat ja että niitä puolustetaan kaikkialla maailmassa. Me kaikki olemme ihmisiä ja siten pohjimmiltamme tasa-arvoisia. Mutta virallisesti se pyritään takaamaan ihmisoikeussopimuksella.

Olkaa te norssilaiset, jotka olette turvassa kiitollisia ja viettäkää ihanaa ihmisoikeuksien päivää.